

Neboj se. Já jsem první i poslední, ten živý; byl jsem mrtev – a hle, jsem živ na věky věků a mám klíče od smrti i hrobu. (Zj 1)

Jan 11 (vybrané verše): *Byl nemocen jeden člověk, Lazar z Betanie, z vesnice, kde bydlela Marie a její sestra Marta. To byla ta Marie, která pomazala Pána vzácným olejem a nohy mu otřela svými vlasy; a její bratr Lazar byl nemocen. Sestry mu vzkázaly: „Pane, ten, kterého máš rád, je nemocen.“ Když to Ježíš uslyšel, řekl: „Ta nemoc není k smrti, ale k slávě Boží, aby Syn Boží byl skrze ni oslaven.“ Ježíš Martu, její sestru i Lazara miloval. Když uslyšel, že je Lazar nemocen, zůstal ještě dva dny na tom místě, kde byl. Teprve potom řekl svým učedníkům: „Pojďme opět do Judska!“ Učedníci mu řekl: „Mistře, není to dávno, co tě chtěli Židé ukamenovat, a zase tam chceš jít?“ Když Ježíš přišel, shledal, že Lazar je již čtyři dny v hrobě. Betanie byla blízko Jeruzaléma, necelou hodinu cesty, a mnozí z Židů přišli k Marii a Martě, aby je potěšili v jejich zármutku nad jejich bratrem. Když Marta uslyšela, že Ježíš přichází, šla mu naproti. Marie zůstala doma. Marta řekla Ježíšovi: „Pane, kdybys byl zde, nebyl by můj bratr umřel. Ale i tak vím, že začkoli požádáš Boha, Bůh ti dá.“ Ježíš jí řekl: „Tvůj bratr vstane.“ Řekla mu Marta: „Vím, že vstane při vzkříšení v poslední den.“ Ježíš jí řekl: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít.“*

V městečku Betanii žili tři sourozenci: Marie, Marta a Lazar. Lidi je měli docela rádi a měl je rád i Ježíš, s nímž se trochu na dálku přátelili. Jednoho dne však Lazar onemocněl a záhy umřel. Lidé to Ježíšovi vzkázali, ale vypravil se tam, až když bylo po pohřbu. Obě sestry věřily, že Ježíše poslal jeho nebeský Otec, a tak mu teď trochu vyčítaly, že nepřišel hned, jakmile dostal jejich vzkaz: „Kdybys byl na blízku, nemuselo se to stát!“ říkaly. Jenže se to stalo. Ježíš chtěl, ať lidé otevrou Lazarův hrob. „Tedy už to nemá cenu,“ pravily sestry, „tedy už v jeho těle žádnou duši nenajdeš a to tělo už je v rozkladu, znáš přece, jak to v přírodě chodí.“ On však zvolal: „Lazare, pojď ven!“ a když se objevila pohřebně ovázaná a zafačovaná postava, přikázal: „Sundejte mu to a nechte ho odejít.“

Tak takhle to zapsal vypravěč Jan a na nás teď je, jak to budeme číst. Jako vzpomínku na pradávny zázrak? Jako informaci, že Ježíš dovedl, co my ne? To by šlo, ale obojí je to pohled jakýchsi nezúčastněných pozorovatelů, kteří to berou tak, že něco takového snad bylo možné leda ve starých zkazkách a v době, kdy tu byl Ježíš. Ale na takovýto závěr by toho příběhu byla škoda a vypravěč nabízí trochu víc. Zkusme se pro jednou vzdát pozice pozorovatelů a vyberme si některou z postav, jak se na to dívá a co vlastně prožívá, a třeba díky tomu zahlédneme něco, co by v tom příběhu mohlo být napsáno i pro nás. Pro dnešek si zvolme toho, kdo tu vypadá jako ústřední postava, leč není: Lazara.

Možná byli ti tři sourozenci přátelští, nevím, a snad je lidi měli docela rádi. Přátelili se i s Ježíšem, tedy trochu na dálku, jinak to moc nešlo. V tom jsme na tom podobně: taky se snažím, aby lidi nelitovali, když se se mnou mají potkat, a přátelíme se i s Ježíšem, ovšem tak trochu na dálku, ono to jinak ani nejde.

Jednoho dne Lazar onemocněl a umřel. To samozřejmě víme, že to tak chodí a vyhnout se tomu nedá. „To je mrzuté, že Ježíš není blíž, protože kdyby tu byl, tak by..“ – takovéto úvahy vypravěč zapsal a vy si za to „tak by“ dosadte, co je vám libo. Máme přece jakési představy, jak by to bylo, kdyby Bůh dělal, co od něj čekáme: třeba aby někdo neumřel nebo aby se mi něco povedlo nebo cokoli jiného. Trochu to vypadá, jako bychom tím z Boha dělali zlaté tele – já tě budu ctít a ty budeš plnit přání – ale tak hloupě to snad nikdo nemyslíme. Jen by bylo na světě líp, kdybys přišel včas – cosi takového Ježíšovi obě sestry řekly a dobře udělaly, protože starost, kterou máte, můžete přece Bohu říct.

Když se Ježíš doslechl o Lazarově nemoci, řekl, že ta nemoc není k smrti, nýbrž k Boží slávě. Což nezní moc srozumitelně, a protože vzápětí Lazar umřel, dělá to dojem, že se Ježíš dost spletl. Tak by to viděl pozorovatel zvenčí, ale to my pro dnešek nejsme, pro dnešek jsme Lazar: není nám pomoci, Ježíš je daleko a teď takříkajíc posmrtně koukáme, o čem je tu řeč a co ta naše nemoc a smrt tedy znamená. Moje a vaše marodění a smrt by prý měly být jednou k slávě Boží, říká se tu. Tedy to ještě coby Lazar nevidím, ale jednou se zjistí, že Bůh odňal smrti její pravomoc.

Všimněte si, jak moc se Ježíše dotýkaly vztahy mezi tady těmi sourozenci, jak mu to nebylo lhostejné a jak spoluprožíval smutek, který teď obě sestry měly. Berme to jako vypravěčovu náповědu, jaký vztah k nám Bůh má a jak mu záleží na tom, co prožíváme, a na tom, v jakých vztazích se to děje.

Další taková náповěda přijde u hrobu: „Teď už je pozdě,“ pravila Lazarova sestra, „znáš přece, jak to v přírodě chodí, s tím už nenaděláš nic.“ Vypravěč k tomu dovypráví, že jak to v přírodě nebo mezi lidmi chodí, je jedna věc, a jestli s tím Bůh něco nadělá, je věc druhá.

Lazar, hlavní hrdina této chvíle, už odepsaný a oplakaný, nezůstane v žádné propasti zapomnění. Víte, jakou na tom má zásluhu? No jistě, vůbec žádnou. Možná měl rád své sestry a na dálku Ježíše, ale to vlastně přesně nevíme. Víme, že ho měli rádi lidi z toho města a ty dvě sestry. A hlavně ho měl rád Ježíš a to úplně stačí.

Když se Ježíš rozhodl, že do toho města půjde a navštíví smutnou rodinu, varovali ho učedníci: „Před pár dny tě tam lidi chtěli ukamenovat, a ty tam chceš jít zas?! Co když přijdeš o život?“ Nebyla to úplně lichá obava, protože na konci vyprávění se jacísi Ježíšovi odpůrci dohadují, co s ním: „Co budeme dělat? Dělá spoustu nevidaných činů, které lidi můžou brát jako mocná Boží znamení, a dají se na jeho stranu a půjdou za ním a co bude pak?“ V debatách, které vedli, jim to vycházelo tak, že když Ježíš strhne davy na svou stranu, vtrhnou sem Římané a všechno tu rozmlátí, chrám, město, národ. Chrátový šéf Kaifáš je poslouchal a pak pravil: „Plácáte úplně nesmysly!“ (v čemž měl tedy pravdu). A pak napůl lišácky a napůl mafiánsky dodal: „Pochopte, že je lepší, když za národ umře jeden člověk, než aby umřel ten národ.“

Tohle si vypravěč Jan nenechá ujít. Kaifáš mafiánsky vyřkne nad Ježíšem ortel, kterým to s ním chce skoncovat, a netuší, že tím nevědomky vyjádřil, co znamená slovo evangelium: skutečně je lepší, aby zemřel jeden (totiž Ježíš) za celý národ a nejen za národ, ale za všechny Boží děti. Skutečně je to pro ty Boží děti mnohem lepší, než kdybychom to měli všechno odskákat sami.

Potom se to tak opravdu stalo, Ježíš naplnil, co naplnit měl, a Bůh tím projevil svou moc a zároveň svou lásku k nám a odebral smrti její pravomoc. Vzpomínáte ještě na tu divnou větu, kterou

Ježíš řekl, když se dozvěděl o Lazarově nemoci? Že není k smrti, nýbrž k Boží slávě. Teď, po Velikonocích, už je to srozumitelnější.

Vypůjčil jsem si dnes postavu zafačovaného a poněkud rozloženého Lazara a díky tomu celý ten příběh vnímám tak, že všechno to, co na světě vyvádím, není pro smrt, ale pro Boží slávu. K té já tedy nic přidat neumím, ale ono stačí, jestli mě Bůh má rád (na čemž já sám nemám pražádnou zásluhu). Že jednou umřu, to vím, ale taky už vím, že moje celoživotní pinožení není jen předmluva k záhubě, no tak ho tedy prožívejme líp než jako předmluvu k záhubě. A taky už vím to, že nás Bůh má rád a tuze mu záleží na tom, abychom to i my mezi sebou měli taky tak.

Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství (nad zlem, nad zoufalstvím, nad námi samými). Spatřili jsme to na případu Ježíše Krista, jenž nezůstal poddán smrti a její moci. Sestoupil do pekel, a co čert opravdu nechtěl, Boží moc a lásku přinesl Kristus i tam. I do našeho světa, kde si lidi dělají peklo (sami sobě i navzájem) i bez pomoci čertů nebo koho.

Království Boží přichází mezi nás – a tak tedy, lidé Bohem milovaní, buďte pevní, nedejte se ničím jen tak zviklat a vystrašit, a co se týče Boží lásky a spravedlnosti, kterou máme přijmout a předávat dál – v tom buďte stále horlivější, vždyť víte, že tahle vaše práce není v Pánu marná.

Chvála buď Bohu, který nám tohle všechno dopřává a dává, a nás lidi kéž stále zahrnuje Bůh svým milosrdenstvím a pokojem. Amen.